

ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Юридичний факультет
Кафедра кримінального, цивільного та міжнародного права

СИЛАБУС
навчальної дисципліни (ОК07)
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Обсяг освітнього компоненту: годин – 90, кредитів – 3.

Для здобувачів другого рівня вищої освіти
спеціальності G8 “Матеріалознавство”

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Філей Юрій Володимирович
*кандидат юридичних наук, професор,
декан юридичного факультету, професор
кафедри кримінального, цивільного та
міжнародного права*

Контактна інформація:

Телефон викладача: +380(67) 976-39-62

E-mail викладача: fileyyuriy@gmail.com

Аудиторія: 490 А

Час і місце проведення консультацій:

*згідно з графіком консультацій, навчальний корпус
IV, аудиторія 490-А*

ОПИС КУРСУ

Використання наукового потенціалу вищої школи, вдосконалення процесу підготовки спеціалістів вищої кваліфікації, виховання у них потреби у розв’язанні професійних завдань у практичній діяльності зумовлює необхідність викладання такого навчального курсу, як «Інтелектуальна власність».

За результатом інтелектуальної праці можуть створюватися інтелектуальні продукти, які можуть набувати статусу об’єкта права інтелектуальної власності (ОПІВ). Тому здобувачу важливо мати знання про різновиди об’єктів права інтелектуальної власності, шляхи їх комерціалізації і захисту.

ВСТУП. ПОНЯТТЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Результат інтелектуальної праці як об’єкт власності. Відміна між матеріальними і нематеріальними об’єктами власності.

Поняття права інтелектуальної власності, виключного права. Особисті немайнові і майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності. Матеріальна складова інтелектуальної власності (майнове право). Авторське (особисте) немайнове право інтелектуальної власності.

Визначення і поняття об'єктів права інтелектуальної власності. Визначення об'єктів права інтелектуальної власності у відповідності до Стокгольмської (1967 р.) Конвенції. Визначення об'єктів промислової власності у відповідності до Паризької Конвенції по охороні промислової власності (1883 р.). Поняття об'єктів авторського права і суміжних прав.

ЕВОЛЮЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Еволюція промислової власності. “Відкрита грамота” в Англії як перший охоронний документ на об'єкти промислової власності. Справа суконщиків із Іспівча та її наслідки. Статус про монополії (1628 р.). Історія товарних знаків. “Тавро” - як праобраз товарного знаку. Роль товарного знаку.

Еволюція авторського права і суміжних прав. Поява книгодрукарства як імпульс до захисту авторських прав. Статут королеви Анни. Особливості французької системи авторського права. Роль філософської думки Німеччини в формуванні морального права інтелектуальної власності.

Еволюція інтелектуальної власності в Україні. Стан охорони об'єктів інтелектуальної власності за радянські часи і пострадянський період.

МІСЦЕ І РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Зв'язок між розвитком цивілізації і заохоченням творчої активності громадян.

Промислова власність і розвиток. Необхідність системи промислової власності. Задачі національної системи промислової власності. Роль патентів на винаходи та товарних знаків в розвитку промисловості і торгівлі. Патентна інформація і її значення.

ОБ'ЄКТИ І СУБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Об'єкти і суб'єкти авторського права і суміжних прав. Об'єкти охорони авторського права. Об'єкти інтелектуальної власності, що не охороняються авторським правом. Об'єкти охорони суміжним правом.

Суб'єкти авторського права і суміжних прав. Інфраструктура для реалізації авторських прав. Організації колективного управління авторськими правами.

Об'єкти права промислової власності. Поняття та ознаки винаходу. Об'єкти винаходу. Об'єкти, що не визнаються винаходом. Поняття та ознаки корисної моделі. Поняття та ознаки промислового зразка.

Засоби індивідуалізації суб'єктів підприємницької діяльності: знаки для товарів та послуг, фірмові найменування, зазначення походження товарів. Поняття і види знаків для товарів і послуг. Поняття і види зазначення походження товарів. Поняття права на фірмові найменування.

Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності. Поняття і ознаки нетрадиційних об'єктів права промислової власності: топографій інтегральних мікросхем; сортів рослин; комерційної таємниці. Захист від недобросовісної конкуренції.

Суб'єкти права промислової власності. Представники у справах інтелектуальної власності.

СИСТЕМА ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Поняття інститутів права інтелектуальної власності. Інститут авторського права і суміжних прав. Інститут патентного права. Інститут прав на засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів та послуг. Інститут прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності.

Джерела права інтелектуальної власності в нормах Конституції України і Цивільного кодексу. Відображення норм права інтелектуальної власності у загальному законодавстві України. Джерела спеціального законодавства України з питань охорони інтелектуальної власності.

Джерела права промислової власності. Джерела авторського права і суміжних прав. Джерела правової охорони нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Питання вдосконалення національного законодавства в сфері охорони прав інтелектуальної власності.

МІЖНАРОДНА СИСТЕМА ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Головна мета ВОІВ. Структура ВОІВ. Членство в ВОІВ. Союзи та договори, адміністративні функції яких виконує ВОІВ.

Участь України в роботі ВОІВ. Значення міжнародного співробітництва в сфері інтелектуальної власності для України.

Співробітництво в рамках міжнародних організацій з питань інтелектуальної власності. Європейська патентна організація (ЄПО). Євразійська патентна організація.

Міжнародні договори з питань охорони промислової власності. Регіональні угоди з питань охорони промислової власності. Угоди з питань міжнародної класифікації об'єктів промислової власності. Міжнародні конвенції в сфері охорони авторських прав і суміжних прав. Угода про торговельні аспекти прав на інтелектуальну власність.

НАБУТТЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ПРАВОВА ОХОРОНА ОБ'ЄКТІВ ПАТЕНТНОГО ПРАВА

Охорона прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

Правова основа і процедура охорони. Терміни дії охоронних документів.

Умови надання охорони на винаходи. Новизна, (поняття рівня техніки, пріоритет, правила його визначення, пільга по новизні), винахідницький рівень, промислова придатність.

Умови надання охорони на корисну модель: новизна, промислова придатність.

Умови надання охорони на промисловий зразок: новизна оригінальності, промислова придатність.

Право на одержання патенту. Порядок одержання патенту, припинення його дії та визнання недійсним.

ПРАВОВА ОХОРОНА ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ТОВАРНОГО ОБІГУ, ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

Правова охорона знаків для товарів і послуг. Правова основа охорони. Вид охоронного документу. Термін дії охоронних документів. Порядок одержання свідоцтва, припинення його та визнання недійсним.

Правова охорона зазначень походження товарів. Правова основа охорони. Вид охоронного документу. Термін дії охоронних документів. Порядок реєстрації кваліфікованого зазначення походження товару та/або права на його використання. Порядок визнання недійсною та припинення правової охорони зазначень походження товарів.

Правова охорона фірмових найменувань.

ПРАВОВА ОХОРОНА НЕТРАДИЦІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Охорона прав на сорти рослин. Охоронний документ. Термін дії охоронного документу. Право на отримання. Умови і порядок набуття прав на сорти рослин. Припинення чинності майнового права на сорт та визнання його недійсним.

Охорона прав на топографії інтегральних мікросхем. Правова сторона охорони. Охоронний документ. Право на реєстрацію і її порядок. Термін дії охоронного документу.

Охорона прав на раціоналізаторську пропозицію. Механізм охорони прав. Охоронний документ. Право на винагороду.

Охорона прав на комерційну таємницю (ноу-хау). Особливість ноу-хау як об'єкта інтелектуальної власності. Способи охорони ноу-хау.

Захист від недобросовісної конкуренції.

ПРАВОВА ОХОРОНА ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Правова охорона об'єктів авторського права. Мета охорони. Форма охорони. Способи виникнення авторського права. Державна реєстрація об'єктів авторського права. Форма охоронного документа. Термін охорони прав авторів.

Принципи та критерії виникнення суміжних прав. Охорона суміжних прав виконавців, виробників фонограм, організацій мовлення. Критерії для надання охорони суміжних прав. Знак охорони суміжних прав. Взаємозв'язок між охороною суміжних і авторських прав. Термін охорони суміжних прав.

МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Міжнародна охорона промислової власності.

Паризька конвенція (1883 р.) "Про охорону промислової власності" і Міжнародний Союз по охороні промислової власності. Інші міжнародні угоди та договори з питань охорони промислової власності.

Порядок патентування об'єктів промислової власності в іноземних державах. Принципи визначення доцільності і процедури правової охорони в іноземних державах. Правова охорона відповідно до національних законодавств. Правова охорона відповідно до договору про патентну кооперацію. Правова охорона відповідно до регіональних угод.

Міжнародна охорона об'єктів авторського права і суміжних прав. Принципи національного режиму. Принцип "автоматичної" охорони. Пріоритет міжнародного права перед національним.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВЛАСНИКІВ ОХОРОННИХ ДОКУМЕНТІВ НА ОБ'ЄКТИ

ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ

Зміст майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

Права та обов'язки, що впливають з охоронного документу на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми.

Права та обов'язки, що впливають із реєстрації комерційних позначень: знака для товарів і послуг, зазначення походження товару, комерційного найменування.

Обмеження прав власника охоронного документа на об'єкт права інтелектуальної власності.

Права, що охороняються авторським правом. Обмеження авторського права. Вільне використання творів. Суміжні права, що охороняються авторським правом. Права та обов'язки учасників правовідносин, пов'язаних із суміжними права. Обмеження суміжних прав.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Ліцензія та її види. Невиключна (проста), виключна, повна, одинична, супутня, перехресна, відкрита, примусова, субліцензія тощо. Поняття "ліцензіар", "ліцензіат" і ціни ліцензії.

Договір про передання виключних майнових прав.

ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР, ВИМОГИ ДО ЙОГО УКЛАДАННЯ

Ліцензійний договір, вимоги до його укладання. Структура ліцензійного договору. Протокол про наміри та укладання договору про конфіденційність. Розробка проекту угоди. Розробка детального проекту ліцензійного договору. Оформлення і реєстрація ліцензійного договору.

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ВЛАСНИКА АВТОРСЬКОГО ПРАВА, ОБМЕЖЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА РОЗПОРЯДЖЕННЯ НИМ

Виняткова природа та види авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права авторів. Сфера дії авторського права.

Обмеження майнових авторських прав. Термін дії авторського права. Використання творів без виплати винагороди. Використання творів з виплатою винагороди.

Авторське право на похідні твори. Авторське право на складені твори. Авторське право на службові твори.

Презумпція суміжних права. Права виконавців. Права виробників фонограм і відеограм. Права організацій мовлення. Обмеження майнових суміжних прав.

Передача (відчуження) майнових авторських прав. Передача права на використання твору. Авторський договір. Види авторських договорів. Зміст авторського договору.

ЕКОНОМІКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ТОВАР

Властивості ринкового товару. Поняття корисності, рідкісності та універсальності товару. Відповідність об'єктів інтелектуальної власності цим вимогам. Обігездатність об'єктів інтелектуальної власності. Права, що можуть бути відокремлені від підприємства чи індивідуума, і такі, що не можуть бути відокремлені. Поняття гудвілу. Вартість і ціна як економічні категорії.

Об'єкти інтелектуальної власності як товар. Вклад об'єктів інтелектуальної власності в міжнародну торгівлю між розвиненими країнами. Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності.

Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини стосовно нематеріальних активів.

ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Обставини, в яких необхідна оцінка вартості права на об'єкти інтелектуальної власності. Цілі, база оцінки та види платежів.

Особливості оцінки прав на об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг), об'єкти авторського права та суміжних прав, результати НДЦКР та технічну документацію, ноу-хау.

Особливості оцінки інтелектуальної власності при внесенні до статутного капіталу, під час банкрутства, при внесенні в заставу, під час приватизації, при оцінці вартості ліцензій тощо.

Три підходи до визначення вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності. Затратний підхід, дохідний підхід, ринковий підхід. Методи дисконтування і капіталізації доходу.

Ціна ліцензії. Фактори, що визначають ціну ліцензії. Види ліцензійних платежів. Визначення ціни ліцензії по методу роялті. Визначення ціни ліцензії з використанням паушальних платежів, при комбінованих платежах. Визначення мінімальної, максимальної та справедливої ціни ліцензії.

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СИСТЕМА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ЇЇ ПРИЗНАЧЕННЯ

Значення захисту прав інтелектуальної власності.

Основні моменти порушення прав інтелектуальної власності. Дії, що визнаються порушенням прав власників чинних охоронних документів та заявників. Дії, що визнаються як порушення авторських прав і суміжних прав. Принципи послідовності при виборі засобів захисту: попередження конкурента, звернення в третейський суд, захист прав в судовому порядку.

Категорії спорів. Спори про визнання результатів інтелектуальної діяльності. Спори, які розглядаються тільки в судовому порядку.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ПРАВ

Правова основа для оспорування прав інтелектуальної власності в адміністративному порядку. Об'єкти інтелектуальної власності відносно яких здійснюється адміністративний порядок захисту прав. Органи, в яких здійснюється захист прав в адміністративному порядку. Засоби захисту. Адміністративна відповідальність за порушення прав.

СУДОВИЙ ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Цивільно-правові засоби захисту прав. Випадки, в яких спор о порушенні прав підвідомча суду загальної юрисдикції.

Порядок захисту прав. Два основні питання, які розглядаються в будь-якому судовому розгляді про порушення прав інтелектуальної власності.

Кримінальна відповідальність про порушення прав. Кримінально-правова санкція за незаконне посягання на права. Типові випадки захисту прав, що ведуть за собою кримінальну відповідальність.

ЗАХИСТ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ВИЗНАНИХ У МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ НОРМ ТА ПРАВИЛ

Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS. Адміністративна процедура, цивільно-правові способи захисту прав, а також кримінальні процедури та штрафи, що можуть бути використані до порушників прав.

Напрями гармонізації законодавства України з питань захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності до визнаних у міжнародній практиці норм та правил.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою вивчення дисципліни є надання навичок з оформлення об'єктів права інтелектуальної власності, їх комерціалізації та організації захисту.

Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти отримає

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК3. Здатність розробляти нові методи і методики досліджень, базуючись на методології наукового дослідження та особливостях проблеми, що вирішується.

СК5. Здатність до критичного аналізу та прогнозування характеристик нових та існуючих матеріалів, параметрів процесів їх отримання, оброблення і використання у виробках.

СК7. Здатність оцінювати техніко-економічну ефективність досліджень, технологічних процесів та інноваційних розробок з урахуванням невизначеності умов і вимог.

СК12. Здатність розробляти та реалізовувати проекти в сфері матеріалознавства та дотичні міждисциплінарні проекти.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН5. Приймати ефективні рішення в нових ситуаціях або непередбачених умовах з урахуванням їх можливих наслідків, оцінювати і порівнювати альтернативи, оцінювати технічні, економічні, екологічні та правові ризики.

ПРН7. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері матеріалознавства та дотичних міждисциплінарних напрямів, визначати цілі й потрібні ресурси, планувати роботи, організовувати роботу колективу виконавців, здійснювати захист інтелектуальної власності.

ПРН8. Уміти застосовувати методи захисту об'єктів інтелектуальної власності, створених в ході професійної (науково-технічної) діяльності.

ПРН18. Збирати необхідну інформацію, використовуючи науково-технічну літературу, бази даних та інші джерела, аналізувати і оцінювати її.

В результаті вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» здобувачі повинні визначати:

- основні поняття системи правової охорони інтелектуальної власності;
- визначати складові міжнародної системи охорони інтелектуальної власності;
- складові системи інтелектуальної власності в Україні;
- інтелектуальну власність в нормах загального законодавства України;
- об'єкти права інтелектуальної власності;
- суб'єкти права інтелектуальної власності;
- алгоритм правової охорони об'єктів патентного права (винаходів, корисних моделей, промислових зразків);
- алгоритм правової охорони засобів індивідуалізації сучасників цивільного обороту (знаків для товарів і послуг, зазначень походження товарів);
- алгоритм правової охорони нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності (топографій інтегральних мікросхем та сортів рослин);
- алгоритм правової охорони об'єктів промислової власності (винаходів, знаків для товарів і послуг) в іноземних державах;
- алгоритм правової охорони об'єктів авторського права (творів літератури, науки та мистецтва);
- права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- вартість предмета ліцензійного договору про передачу прав на використання об'єктів права інтелектуальної власності;
- процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення;
- випадки порушення прав власників чинних охоронних документів та заявників на об'єкти промислової власності.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивченню навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» передують загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

Одержані знання ж з зазначеної дисципліни можуть бути використані при написанні будь-яких наукових праць та при підготовці до професійної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» дозволить виробити у здобувачів системне бачення проблеми, полегшити сприйняття ними спеціальних дисциплін навчального плану, а також забезпечить інтелектуальний і соціальний розвиток особистості.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Поняття системи правової охорони інтелектуальної власності	лекція	2
2	Міжнародна система охорони інтелектуальної власності	семінарське заняття	2
3	Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності	лекція	2
4	Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності	семінарське заняття	2
5	Система охорони інтелектуальної власності в Україні	лекція	2
6	Система охорони інтелектуальної власності в Україні	семінарське заняття	2
7	Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності	лекція	2
8	Правова охорона об'єктів патентного права	семінарське заняття	2
9	Правова охорона об'єктів авторського права і суміжних прав	лекція	2
10	Правова охорона засобів індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів та послуг	семінарське заняття	2
11	Розпорядження правами інтелектуальної власності	лекція	2
12	Права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, обмеження прав	семінарське заняття	2
13	Економіка інтелектуальної власності	лекція	2
14	Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності	семінарське заняття	2
15	Захист прав інтелектуальної власності	лекція	2
16	Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення	семінарське заняття	2

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів є складовою навчального процесу. Головною метою самостійної роботи є засвоєння навчального матеріалу, розвиток у здобувачів мислення і формування у них свідомості.

Самостійна робота здобувачів передбачає також виступи на наукових конференціях (друковані тези); участь у Інтернет-конференціях; реферат з теми (модуля) або вузької проблематики; написання есе, творчих завдань тощо.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Мікульонюк, І. О. Інтелектуальна власність та патентознавство [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра за технічними спеціальностями / І. О. Мікульонюк ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 5-те видання, перероблене і доповнене – Електронні текстові дані. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 248 с. URI <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/68179>
2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. – Т. 8 : Інформаційне право. Право інтелектуальної власності / редкол.: О. П. Орлюк (співголова), В. Г. Пилипчук (співголова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; Держ. наук. установа «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. акад. прав. наук України» ; НДІ інтелект. власності Нац. акад. прав. наук України. 2026. 608 с.
3. Даниленко Ю. А., Юрчишин О. Я. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ. Практичні аспекти / Посібник під ред. Б.В. Гриньова – Харків: Вид-во «ІСМА», 2023. 188 С.
4. Інтелектуальна власність : підручник / П. Г. Перерва [та ін.]; ред.: П.Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобелева ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с. (<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41572>).
5. Попова Л. М. Інтелектуальна власність : підручник / Л. М. Попова, А.В. Хромов, І. В. Шуба ; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. Харків : Федорко М. Ю., 2021. 262 с. (http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/55638/3/Book_2021_Popova_Intelektualna_vlasnist.pdf).

Додаткова література

1. Проблеми теорії і практики захисту права інтелектуальної власності: монографія / Шабалін А. В., Штефан О. О.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К., Інтерсервіс, 2026. 84 с.
2. Охорона інтелектуальної власності, трансфер технологій та знань в наукових організаціях та закладах вищої освіти. Захист від недобросовісної конкуренції: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (05 червня 2026 р.) : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2026. 262 с.
3. Штучний інтелект, сучасні технології та право в Україні : монографія [Електронне видання] / за заг. ред.: О. А. Костенка ; Держ. наук. установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса : Фенікс, 2026. 356 с.
4. Актуальні проблеми використання адміністративно-правових засобів охорони та захисту прав інтелектуальної власності: монографія; за заг. ред. д. ю. н., проф., член-кореспондента НАПрН України Мироненко Н. М., к. ю. н., ст. дослідника Дорошенка О. Ф.; Науководослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К.: Інтерсервіс, 2025. 160 с.
5. Право інтелектуальної власності : підручник / О. С. Юнін, К. Р. Резворович, М. П. Юніна та ін. - Дніпро : ДДУВС, 2025. - 148 с.
6. Еннан Р. Є. Право інтелектуальної власності : навчально-методичний посібник / Р. Є. Еннан, С. В. Мазуренко. Одеса : НУ «ОЮА», 2019. 136 с. <https://doi.org/10.32837/11300.14908> (<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/16024>)
7. Посібник для суддів з інтелектуальної власності / Бенедисюк І. М. та ін. Київ : К.І.С., 2018. 424 с. ([http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook .pdf](http://www.nsj.gov.ua/files/1541665727IntellProperty_Handbook.pdf))
8. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с. (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/23778>)

9. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг.ред. О.І. Харитонova. К.: Юрінком Інтер, 2019. 540 с.

10. Юридична відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності: матеріально-правовий та процесуально-правовий аспекти (колективна монографія); за наук. ред. Мироненко Н. М.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2022 . 252 с.
https://drive.google.com/file/d/11mng_ouzdYJd5eMAM48kaORJqO_quqc6/view

11. Економіко-правові проблеми інтенсифікації сфери інтелектуальної власності України під впливом нових викликів розвитку неоекономіки : монографія / за наук. ред. д.е.н., проф., академіка АН України та УАН О. Б. Бутнік-Сіверського: кол. авторів: Г. О. Андрощук, Ю. Л. Борко, О. Б. Бутнік-Сіверський, О. П. Орлюк; НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ. К.: Інтерсервіс, 2022. 470 с. https://drive.google.com/file/d/1-cBxLY2n8itZoqUJU9B5wa_6DyK9swvt/view

Методичні матеріали з курсу

1. Права інтелектуальної власності та їх захист : навчально-метод. посібник [Електронне видання] / О. І. Харитонova, Г. О. Ульянова С. В. Мазуренко, А. В. Кирилюк, Н. П. Бааджи, Л. І Галупова, І. В. Мартинюк. Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 121 с. Режим доступу : <https://doi.org/10.32837/11300.27459>

2. Методичні рекомендації з проведення судових експертиз та експертних досліджень промислових зразків : науково-практ. посіб. / за наук. ред. Дорошенка О. Ф.; НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. К. : Інтерсервіс, 2021. 56 с.

https://drive.google.com/file/d/1RpO4gjxySgPsd3Rwz00lUGd2KT-Kq_NY/view

3. Методичні матеріали. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності: збірник типових форм договорів та коментар до них / колектив авторів; за наук. ред. Н. М. Мироненко. К. : НДІ ІВ НАПрН України, 2019. 96 с.

https://drive.google.com/file/d/1AKHYEImCT6IWVT1gTgEFtHYYNt_23zS/view

4. Методичні матеріали. Актуальні питання захисту права інтелектуальної власності: навчально-практичний посібник / А.В. Шабалін. К. : НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, 2019. 200 с.

<https://drive.google.com/file/d/1kqFPIKx7EqkTUsdzGXxUqazk18s9NxaJ/view>

5. Методичні матеріали. Актуальні проблеми охорони та захисту суміжних прав: практикум / А. С. Штефан. К. : НДІ ІВ НАПрНУ, 2019. 28 с.

<https://drive.google.com/file/d/1II7MDmCSpXNWx6biqdOmr9J7FkXrRhv8/view>

6. Методичні матеріали. Актуальні проблеми авторського права України : практикум / А. С. Штефан. К. : НДІ ІВ НАПрНУ, 2019. 42 с.

https://drive.google.com/file/d/16BywvYzZgZJKcdvVU_LgpeMLcqkfyFvw/view

Зовнішні ресурси

– Всесвітня організація інтелектуальної власності WIPO – <https://www.wipo.int/portal/en/index.html>

– каталог курсів з інтелектуальної власності на сайті BOIB – <https://welc.wipo.int/acc/index.jsf>.

– база даних патентних документів BOIB – <https://patentscope.wipo.int/search/en/search.jsf>

– база даних Європейського патентного відомства – <https://worldwide.espacenet.com/>

– Національний офіс інтелектуальної власності – <http://nipo.gov.ua>

– Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» – <https://ukrpatent.org/uk>.

– Державне підприємство «Українське агентство з авторських та суміжних прав» –
<http://uacrr.org>

– Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
<http://www.ndiiv.org.ua/index.php/ua/>

ОЦІНЮВАННЯ

Контроль успішності здобувачів, як сукупність усвідомлених дій, спрямованих на отримання відомостей про рівень опанування ним програмного матеріалу, оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками і вміннями, що необхідні для виконання завдань професійної діяльності, є важливою ланкою навчального процесу.

Формами контролю, що використовується при перевірці (виявлені знань, умінь та навичок), оцінювані (вимірювані знань, умінь, навичок) та обліку (фіксування) одержаних результатів є поточний, рубіжний (модульний) та підсумковий контролю. Поточний контроль знань, умінь та навичок пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і спонукає здобувачів готуватись до занять систематично і планомірно, накопичуючи тим самим максимально можливу суму балів за встановлений період навчання (модуль, семестр тощо). Рубіжний (модульний) контроль знань, умінь та навичок є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей здобувачів. Підсумковий контроль являє формою перевірки здобувачів щодо оцінки набутих ними тих компетентностей, що передбачені освітньою програмою.

З основних форм організації перевірки знань, навичок і умінь (індивідуальна, фронтальна і групова) використовуються індивідуальна та групова. Для реалізації цих форм перевірки, залежно від форми контролю, використовують такі методи, як усне опитування (виконання завдань для виступу на семінарському занятті), письмовий контроль (перевірка виконаних групою модульних контрольних робіт), презентаційний контроль (перевірка підготовлених презентаційних та відеоматеріалів), тестовий контроль (перевірка тестів) письмово або ж за допомогою комп'ютерних технологій.

Підсумковий контроль з освітнього компонента здійснюється у формі заліку. Результати навчання здобувача оцінюються за двобальною шкалою «зараховано – не зараховано». Шляхом перевірки виконаних здобувачем завдань (робіт) та усного опитування, викладач визначає достатність рівня знань здобувача вищої освіти за кожною темою.

У разі успішного захисту всіх видів робіт виставляється оцінка «зараховано».

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
60 – 100	зараховано
1-59	не зараховано

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Організація навчання та комунікація. Основні навчальні матеріали, завдання для самостійної роботи, критерії їх оцінювання та терміни виконання розміщуються в системі Moodle. Консультації проводяться відповідно до графіка консультацій викладача, а за необхідності — із застосуванням засобів дистанційного зв'язку.

Відвідування занять. Відвідування навчальних занять є важливою складовою опанування дисципліни. У разі пропуску заняття здобувач самостійно опрацьовує відповідний навчальний матеріал та за потреби може отримати консультацію викладача. Оцінювання здійснюється на підставі досягнення визначених результатів навчання та виконання передбачених програмою контрольних завдань.

Дедлайни та повторне виконання робіт. Терміни виконання навчальних завдань повідомляються здобувачам заздалегідь та зазначаються в Moodle. За наявності обґрунтованих обставин термін виконання може бути змінений за погодженням із викладачем. Роботи, за які отримано результат нижчий від мінімально встановленого рівня, можуть бути доопрацьовані та повторно подані відповідно до встановленого порядку.

Академічна доброчесність. Здобувачі зобов'язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність», Кодексу академічної доброчесності та інших нормативних документів НУ «Запорізька політехніка». Не допускаються академічний плагіат, фабрикація або фальсифікація даних, списування, виконання оцінюваної роботи іншою особою, недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, та інші порушення академічної доброчесності.

Використання генеративного штучного інтелекту. Використання технологій генеративного штучного інтелекту здійснюється відповідно до Декларації про принципи використання генеративного штучного інтелекту в НУ «Запорізька політехніка». Допустимий рівень використання ШІ визначається умовами конкретного навчального завдання. У разі його використання здобувач повинен дотримуватися встановлених вимог щодо зазначення такого використання та самостійно перевіряти достовірність використаної інформації.

Оскарження результатів оцінювання. Здобувач має право отримати від викладача пояснення щодо результатів оцінювання та оскаржити результати контрольного заходу відповідно до нормативних документів НУ «Запорізька політехніка».

Академічна взаємодія. Учасники освітнього процесу дотримуються принципів взаємної поваги, академічної етики, недискримінації та толерантності. Цифрові пристрої можуть використовуватися під час занять у навчальних цілях за умови, що це не перешкоджає освітньому процесу.

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

- Платформа для відеоконференцій: Zoom;
- налаштована електронна пошта для отримання важливих повідомлень;
- доступ до навчальних ресурсів: система Moodle – необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.